

Veiligheidsbeeld Urk – 2006

Quick Scan

Rapport in opdracht van de gemeente Urk
Mei 2006

Ben Rovers

BTVO

Bureau voor Toegepast Veiligheidsonderzoek

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Aanleiding, onderzoeksvragen en verantwoording.....	3
Aard en omvang van de geregistreeerde criminaliteit	4
Overige criminaliteitsproblematiek.....	8
Overige openbare-orde en leefbaarheidsproblematiek.....	13
Risicogroepen.....	15
Veiligheidsbeleving bevolking.....	16
Achtergrond van de veiligheidsproblematiek	16
Recente en verwachte ontwikkelingen	17
Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	18
<i>Bijlage 1 Geraadpleegde instanties en personen.....</i>	<i>22</i>
<i>Bijlage 2 Geraadpleegde schriftelijke bronnen</i>	<i>23</i>
<i>Bijlage 3 Gegevens onderzoeksbureau en auteur</i>	<i>24</i>

Aanleiding, onderzoeksvragen en verantwoording

Het college van B&W van Urk heeft op 10 februari 2006 een opdracht verstrekt aan het BTVO om een *quick scan* uit te voeren naar de sociale veiligheid in de gemeente Urk. De onderzoeksresultaten beogen de nieuwe gemeenteorganisatie en nieuw te formuleren gemeentelijk beleid te ondersteunen.

Voor dit onderzoek is de volgende probleemstelling geformuleerd:

Wat is de stand van zaken aangaande de sociale veiligheid in de gemeente Urk en welke ontwikkelingen zijn dienaangaande in de nabije toekomst te verwachten?

Deze probleemstelling wordt uiteengelegd in de volgende onderzoeksvragen:

1. Wat is de aard en omvang van de geregistreerde criminaliteit in Urk?
2. Is er sprake van bijzondere criminaliteitsproblematiek welke niet is terug te vinden in de politieregistraties, zo ja welke?
3. Is er sprake van openbare-orde en leefbaarheidsproblemen in Urk? Zo ja, welke problemen doen zich op dit vlak voor?
4. Welke personen of groepen vormen een (bijzonder) risico als het gaat om criminaliteits- en leefbaarheidsproblemen in Urk? (Hierbij bijzondere aandacht voor eventuele jeugdproblematiek)
5. Hoe beleeft de bevolking van Urk de sociale veiligheid? Welke problemen ervaren zij mogelijk op dit vlak?
6. Wat zijn relevante gemeentelijke achtergrondkenmerken tegen welke de veiligheidssituatie in Urk moet worden beoordeeld?
7. Welke belangrijke ontwikkelingen ten aanzien van de voorgaande kwesties hebben zich in de afgelopen jaren voorgedaan en welke ontwikkelingen zijn dienaangaande de komende jaren te verwachten?
8. Welke conclusies en aanbevelingen kunnen op grond van de antwoorden op de voorgaande vragen worden geformuleerd?

In de volgende paragrafen worden deze vragen successievelijk beantwoord.

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van beschikbare schriftelijke bronnen, zoals registraties van organisaties, onderzoeksrapporten, beleidsnota's, jaarverslagen, perspublicaties, webpublicaties et cetera. Daarnaast is in beperkte mate gebruik gemaakt van publiek toegankelijke databases en audiovisuele bronnen. Ten slotte zijn sleutelfiguren uit relevante organisaties benaderd. Deze zijn mondeling of telefonisch bevraagd. In een enkel geval hebben deze personen hun informatie schriftelijk aangeleverd. Voor een volledig overzicht van de geraadpleegde bronnen en sleutelfiguren wordt verwezen naar de bijlagen 1 en 2.

De auteur dankt een ieder die heeft meegewerkt aan dit rapport.

Aard en omvang van de geregistreeerde criminaliteit

Aangiften van misdrijven

In tabel 1 worden enkele cijfers gepresenteerd over misdrijven die in 2005 door de politie werden geregistreerd. Het betreft processen-verbaal van aangiften zoals geregistreerd in het regionale Herkenningsdienststelsel (HKS) van de politie Flevoland. Om de cijfers van Urk in perspectief te plaatsen, worden deze vergeleken met de aangiftencijfers van vergelijkbare gemeenten (referentiegemeenten). Het gaat om aangiftencijfers van 152 gemeenten in Nederland die op 1 januari 2005 tussen de 10.000 en 20.000 inwoners hadden.¹ Door het aantal aangiften per 10.000 inwoners als maatstaf te nemen, kunnen we de cijfers van Urk vergelijken met die van gemeenten met een vergelijkbare omvang (hierna kortweg aangeduid als ‘landelijk gemiddelde’).

Tabel 1 Aangiften van misdrijven in 2005; Urk versus referentiegemeenten

	<i>Aangiften per 10.000 inwoners</i>	
	Urk	Referentie- gemeenten
Aangiften totaal (per 10.000 inwoners)	434	378
<i>Waarvan:</i>		
seksuele delicten met geweld	2	1
overige seksuele delicten	2	2
overige geweldsdelicten	27	30
vermogensdelicten met geweld	0	2
overige vermogensdelicten	153	244
vernieling en openbare orde	127	81
verkeersmisdrijven	108	13
drugsdelicten	2	2
overige delicten	15	5

In 2005 werden in Urk 760 aangiften van misdrijven geregistreerd. Dit zijn 434 aangiften per 10.000 inwoners. We zien in tabel 1 dat het aantal aangiften in Urk daarmee circa 15% hoger ligt dan het landelijk gemiddelde (van vergelijkbare gemeenten). In een kleine gemeente als Urk kunnen op jaarbasis mogelijk getalsfluctuaties optreden. Het aantal aangiften in Urk in 2005 wijkt echter niet sterk af van het aantal in 2004. Ten opzichte van 2003 is zelfs sprake van een daling van het aantal aangiften met 9%. Er zijn ook geen aanwijzingen dat het aantal aangiften in de referentiegemeenten in 2005 significant afwijkt van het aantal in 2004. Het aangetroffen verschil tussen Urk en de referentiegemeenten kan derhalve worden geïdentificeerd als reëel.

Als we kijken naar het soort aangiften, dan zien we enkele opvallende verschillen tussen Urk en de referentiegemeenten. Een eerste opvallend verschil is dat het aantal aangiften van vermogensdelicten in Urk beduidend beneden het landelijk gemiddelde ligt: 37% minder aangiften dan in vergelijkbare gemeenten. Dit verschil is vooral toe te schrijven

¹ Bron: Landelijke Criminaliteitskaart KLPD/DNRI – Leen Prins. Van de referentiegemeenten zijn de aangiftencijfers over 2005 nog niet beschikbaar. Daarom is gebruik gemaakt van de gegevens over 2004. Voor de vergelijking met Urk (gegevens over 2005) levert dit geen noemenswaardige interpretatieproblemen op.

aan het feit dat in Urk inbraken (en andere ‘gekwalficeerde’ diefstallen) naar verhouding veel minder vóórkomen (72% minder aangiften). Voor het relatief geringe aantal inbraken zijn in veel gevallen daders van buiten Urk verantwoordelijk. Het aantal aangiften van eenvoudige diefstal ligt in Urk juist weer iets boven het landelijk gemiddelde (17% meer aangiften). Het gaat hierbij vooral om diefstal van bromfietsen en scooters.

Het hogere aantal aangiften in Urk ten opzichte van het landelijke beeld heeft vooral betrekking op verkeersmisdrijven, vernieling en openbare-orde-incidenten. Het aantal aangiften van verkeersmisdrijven ligt in Urk ruim zeven keer hoger dan het landelijk gemiddelde (730% meer aangiften). Hierbij gaat het vooral om rijden onder invloed en doorrijden na een aanrijding. Het aangiftencijfer ten aanzien van de eerste categorie wordt uiteraard in belangrijke mate beïnvloed door inspanningen van de politie zelf. Met andere woorden: we kunnen uit het grote aantal aangiften afleiden dat de politie in Urk stevig controleert op rijden onder invloed (en daarmee ook succes heeft). Het frequente doorrijden na een aanrijding kan wellicht worden verklaard uit het feit dat een deel van de Urkers op religieuze gronden niet verzekerd is. Opvallend in dit verband is verder dat het aantal verkeersmisdrijven in Urk waarbij sprake is van dood of zwaar lichamelijk letsel door schuld eveneens ver boven het landelijk gemiddelde ligt. Het gaat in 2005 in absolute zin om ‘slechts’ 9 gevallen, maar voor een dorp als Urk mag dit een opmerkelijk aantal genoemd worden.²

Het aantal aangiften van vernieling en openbare-orde-incidenten ligt in Urk (in 2005) 57% boven het landelijk gemiddelde. Dit betreft vooral aangiften van vernieling van allerhande zaken in de openbare ruimte. Ook aangiften van brandstichting komen in Urk veel vaker dan gemiddeld voor.

Ook ten aanzien van de ‘overige delicten’ zien we dat het aantal aangiften in Urk boven het landelijk gemiddelde ligt. Het betreft hier vooral misdrijven tegen verschillende milieuwetten. Dit zijn vooral kleine feiten, zoals het illegaal lozen van huishoudafval (in Urk wordt huishoudelijk afval per kilo afgerekend).

Ten aanzien van de overige categorieën die in tabel 1 worden genoemd is het beeld in Urk overeenkomstig het landelijke beeld. Het gaat hierbij om aangiften van seksuele delicten, geweldsdelicten en drugsdelicten.

Ten slotte nog een opmerking over de aangiften in voorgaande jaren. De aangiftencijfers over 2005 wijken niet sterk af van de voorgaande jaren. Zoals eerder gemeld lag het aantal geregistreerde misdrijven in Urk in 2005 ongeveer op het niveau van 2004 en circa 9% lager dan het niveau van 2003. Er zijn ook verder geen aanwijzingen (via bijvoorbeeld sleutelfiguren) dat de verschijnselen waarop de politiestatistiek betrekking heeft in de laatste paar jaren belangwekkende kwantitatieve of kwalitatieve wijzigingen laten zien. Met andere woorden, het beeld is redelijk stabiel.

Opheldering van misdrijven

Het stabiele beeld geldt ook voor het aantal misdrijven dat door de politie wordt opgehelderd. Dit ligt in Urk al enkele jaren rond de 30-35%. Dit percentage ligt duidelijk boven het landelijk gemiddelde (21% in 2004). Het is niet duidelijk in hoeverre dit Urker cijfer afwijkt van het gemiddelde ophelderingspercentage in de referentiegemeenten. Daarover zijn geen (kant-en-klare) gegevens beschikbaar. Vermoedelijk liggen de ophelderingspercentages in kleine gemeenten iets hoger dan in grote gemeenten, maar de kans is groot dat de ‘Urker ophelderingcijfers’ boven die van vergelijkbare gemeenten liggen, omdat Urk, in tegenstelling tot veel andere kleine gemeenten, een eigen politiebureau heeft behouden na de politiereorganisatie van 1993.

² Navraag bij de politie levert op dat 2005 geen uitzonderlijk jaar was in dit opzicht.

Verdachten van misdrijven

Hier richten we de blik op personen die door de politie zijn gehoord in verband met strafbare feiten. Tabel 2 toont de gegevens van inwoners van Urk die in 2005 zijn gehoord als verdachte van een misdrijf. Deze misdrijven kunnen zowel in als buiten Urk hebben plaatsgevonden. Ook hier worden de Urker gegevens weer vergeleken met het landelijk beeld (gemeenten met een vergelijkbare omvang).

Tabel 2 Verdachten van misdrijven in 2005; Urk versus referentiegemeenten

	Urk	Referentie- gemeenten
Gehoorde verdachten totaal (absoluut)	219	28.764
Gehoorde verdachten per 10.000 inw.	125	130
Waarvan:*		
<i>Geslacht (%)</i>		
Mannen	91%	88%
Vrouwen	9%	12%
<i>Leeftijd (%)</i>		
12-17 jaar	20%	17%
18-24 jaar	52%	27%
25-34 jaar	13%	20%
35-44 jaar	9%	18%
45 jaar/ouder	6%	19%
<i>Soort misdrijf (%)</i>		
seksuele delicten met geweld	1%	1%
overige seksuele delicten	1%	1%
overige geweldsdelicten	18%	19%
vermogensdelicten met geweld	0%	1%
overige vermogensdelicten	9%	23%
vernieling en openbare orde	16%	19%
Verkeersmisdrijven	51%	24%
Drugsdelicten	2%	4%
overige delicten	4%	9%
<i>Aantal antecedenten historisch (%)</i>		
1	45%	42%
2	18%	16%
3-4	18%	14%
5-10	13%	15%
>10	6%	12%

* door afrondingsverschillen tellen de percentages niet altijd op tot 100

In 2005 werden 219 inwoners van Urk door de politie gehoord in verband met strafbare feiten. Dit zijn 125 verdachten per 10.000 inwoners. Dit aantal ligt rond het landelijk gemiddelde.

Net als in de rest van Nederland zijn het in Urk vooral mannen die in aanraking komen met de politie: meer dan 9 op de 10 verdachten is van het mannelijk geslacht.

De leeftijdsverdeling van de Urker verdachten wijkt af van het landelijk beeld: meer dan de helft van de verdachten uit Urk is jonger dan 21 jaar. Dit gegeven hangt samen met het feit dat de leeftijdsopbouw van de bevolking in Urk afwijkt van het landelijk beeld: circa de

helft van de bevolking in Urk is jonger dan 24 jaar. Dit percentage ligt beduidend boven het landelijk gemiddelde.

Als we kijken naar het soort misdrijven waarvoor de personen gehoord zijn, dan valt bij de Urker verdachten vooral het relatief hoge aantal verkeersmisdrijven op: meer dan de helft van de verdachten uit Urk werd gehoord in verband met een verkeersmisdrijf. Dit is twee keer zoveel als bij verdachten uit de rest van Nederland. Verder valt op dat Urker verdachten naar verhouding minder vaak gehoord zijn in verband met vermogensdelicten. Deze gegevens sluiten aan bij de misdrijfstatistiek die hiervoor werd besproken. Voor het overige komen de feiten waarvoor de Urker verdachten zijn aangehouden overeen met het landelijk beeld.

Ten slotte zijn de verdachten die in 2005 werden gehoord uitgesplitst naar het totaal aantal antecedenten dat van deze personen in de politieregistratie voorkomt (historisch, dus ook de antecedenten van vóór 2005 zijn meegeteld). Hiermee kunnen we *first offenders* (1 antecedent) onderscheiden van meer- en veelplegers. We zien in tabel 2 dat 45% van de Urker verdachten in 2005 een *first offender* was. Ook dit komt overeen met het landelijk beeld (42%). Als we echter de diverse klassen met elkaar vergelijken, valt op dat het aantal meer- en veelplegers in Urk iets onder het landelijk gemiddelde ligt.

Als we nader inzoomen op de Urker verdachten (gegevens hier niet gepresenteerd), kunnen we constateren dat de vrouwelijke verdachten zich in 2005 niet onderscheiden van de mannelijke verdachten als het gaat om het soort misdrijven waarvoor ze zijn aangehouden (vooral verkeersmisdrijven en in mindere mate geweldsmisdrijven). Overigens is het aantal vrouwelijke verdachten in Urk dermate klein dat hierin van jaar tot jaar sterke schommelingen kunnen optreden. In 2003 bijvoorbeeld werd bijna driekwart van de vrouwelijke verdachten gehoord in verband met een vermogensmisdrijf. Bij de vrouwelijke verdachten gaat het wel vaker dan bij hun mannelijke kompanen om een *first offender* of iemand die hooguit 2 antecedenten heeft. Dit geldt voor 90% van de aangehouden vrouwen uit Urk. Bij de mannen bedraagt dit percentage 61%. Ook in de voorbij jaren zien we een dergelijk verschil.

Oudere verdachten die met de politie in aanraking komen hebben doorgaans meer antecedenten, omdat ze meer 'tijd' hebben gehad om delicten te plegen. Het beeld bij de Urker verdachten wijkt hiervan opvallend af. Uit de gegevens over 2005 wordt duidelijk dat het gemiddeld aantal antecedenten per verdachte het hoogst is in de jongste leeftijdsgroep (12-17 jaar). In tabel 3 zien we dat in deze groep meer dan de helft van de verdachten 3 of meer antecedenten heeft. Dit percentage daalt gestaag met de leeftijd van de verdachten. Dit betekent dat we in de jongste groepen verdachten (met name in de groep tot 18 jaar) de meest actieve delictplegers kunnen vinden. Bij het bereiken van een bepaalde leeftijd –zo rond het twintigste jaar- stopt dit gedrag echter. De huwelijksmarkt lijkt hierbij een belangrijke rol te spelen. Persistierende delictplegers komen in Urk dan ook nauwelijks of niet voor.

Tabel 3 Urker verdachten naar leeftijd en historisch aantal antecedenten (2005)

<i>Leeftijdsgroep</i>	<i>% met 3 of meer antecedenten</i>
12-17 jaar	52
18-24 jaar	33
25-34 jaar	20
35-44 jaar	7
45 jaar en ouder	8

Samenvattend kunnen we vaststellen dat het niveau van de geregistreerde criminaliteit in Urk boven het landelijk gemiddelde (in vergelijkbare gemeenten) ligt. Het zijn vooral verkeersmisdrijven (rijden onder invloed, doorrijden na een ongeval), vernielingen,

brandstichtingen en diefstallen van scooters die zorgen dat Urk bovengemiddeld ‘scoort’. Het aantal inbraken in Urk ligt daarentegen beduidend onder het landelijk gemiddelde. De verdachten uit Urk zijn relatief jong en worden naar verhouding vaak aangehouden in verband met verkeersmisdrijven. Opvallend is verder dat de meest actieve delictplegers kunnen worden aangetroffen in de jongste groep verdachten (12-17 jaar) en dat deze personen na het bereiken van een zekere leeftijd (ergens rond het 20^e jaar) bij de politie ‘uit beeld verdwijnen’. Urk kent dan ook weinig persisterende delictplegers.

Overige criminaliteitsproblematiek

De politiestatistiek toont een beperkt beeld van wat er aan criminaliteit in een gemeente speelt. Dit heeft te maken met het feit dat veel misdrijven de politie nooit bereiken. Dit geldt bijvoorbeeld voor misdrijven die niet worden aangegeven, maar ook voor zogenaamd slachtofferloze delicten zoals fraude, economische misdrijven en dergelijke. Deze laatste categorie misdrijven komt pas na opsporing aan het licht. Voor Urk is dit verhaal in het bijzonder relevant, omdat de politie in veel gevallen niet het kanaal is waarlangs sociale problemen in de gemeenschap worden opgelost. Dit blijkt ook uit onderzoek: hoewel de bevolking van Urk meer dan gemiddeld tevreden is over de politie in de gemeente, kan tegelijkertijd geconstateerd worden dat ze minder dan gemiddeld aangifte doet van misdrijven (PMB 2005). Een belangrijke motivatie hiervoor is dat men de zaken liever zelf of onderling afhandelt. Dit speelt vooral bij problemen of conflicten tussen bewoners. De politie in Urk bevestigt deze praktijk: ‘klikken’ naar de politie wordt in deze gevallen niet op prijs gesteld en kan leiden tot represailles. In het verleden kwam het vaak voor dat een eerder gedane aangifte (van bijvoorbeeld mishandeling) op een later tijdstip weer werd ingetrokken, onder druk van de omgeving. Echter, ook anoniem lijken de Urkers niet erg bereid hun dorpsgenoten ‘erbij te lappen’: het aantal meldingen dat de politie bereikt via de kliklijn ‘Meld misdaad Anoniem’ is verwaarloosbaar. Een andere factor die in dit verband van belang is, is dat een deel van de bevolking op religieuze gronden niet verzekerd is tegen bijvoorbeeld aansprakelijkheid of diefstal. Ook dit beïnvloedt de aangiftebereidheid in negatieve zin. Tegen de achtergrond van deze lage aangiftebereidheid, moeten we constateren dat het niveau van de geregistreerde criminaliteit in Urk, zoals besproken in de vorige paragraaf, waarschijnlijk nog een geflatteerd beeld geeft wanneer we dit afzetten tegen het landelijke beeld.

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op vormen van criminaliteit die niet of slechts in beperkte mate zijn terug te vinden in de politiestatistiek. We bespreken eerst enkele algemene resultaten uit de Politiemonitor Bevolking (slachtofferonderzoek onder de bevolking), waarna wordt stilgestaan bij enkele specifieke vormen van criminaliteit.

Politiemonitor Bevolking

Tweejaarlijks wordt in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een grootschalig onderzoek onder de bevolking gehouden waarin gevraagd wordt naar ervaringen van burgers met (on)veiligheid. Deze gegevens worden beschouwd als een aanvulling op de politiestatistiek, omdat een deel van het *dark number* (de misdrijven die niet worden aangegeven bij de politie) door dit onderzoek in kaart kan worden gebracht. In Urk wordt telkens een representatieve steekproef uit de bevolking bevraagd (in 2005 ging het om 401 deelnemers; PMB2005).

Eén van de onderdelen van dit onderzoek heeft betrekking op de vraag in hoeverre burgers slachtoffer zijn geworden van uiteenlopende vormen van criminaliteit. De gegevens hierover uit de laatste twee metingen (2003 en 2005) bevestigen in grote lijnen het beeld dat uit de politiestatistiek naar voren komt. Het percentage Urkers dat zegt slachtoffer te worden

van uiteenlopende vormen van vermogenscriminaliteit (zoals fietsen- en autodiefstallen, diefstallen uit auto's, inbraken en berovingen) ligt beneden het landelijk gemiddelde (in vergelijkbare gemeenten). Alleen bij de 'overige diefstallen' vinden we dat Urkers even vaak slachtoffer worden als bewoners van vergelijkbare gemeenten. Hier vinden we waarschijnlijk de scooterdiefstallen terug. Ook het gerapporteerde slachtofferschap van bedreiging en mishandeling ligt beneden het landelijk gemiddelde. Slachtofferschap van vernieling ligt in Urk rond of boven het landelijk gemiddelde, terwijl slachtofferschap van aanrijdingen (met en zonder doorrijden) in Urk juist bovengemiddeld wordt gerapporteerd.

Een alternatieve manier om inzicht te krijgen in de veiligheidssituatie is burgers te vragen naar vormen van overlast en onveiligheid die volgens hen door de politie met voorrang moeten worden aangepakt. In tabel 4 zijn de antwoorden van de Urkers op deze vraag weergegeven (vanaf 1999).

Tabel 4 Percentage Urkers dat aangeeft dat bepaalde problemen door de politie met voorrang moeten worden aangepakt (bron: PMB 2005)

	<i>1999</i>	<i>2001</i>	<i>2003</i>	<i>2005</i>
Drugsgebruik – en drugshandel	7	14	15	30
Verkeersonveiligheid	15	16	21	25
Jeugdoverlast	25	27	19	18
Zware criminaliteit	3	2	3	7
(Brom)fietsdiefstal	2	2	1	5

Het meest opvallende gegeven in deze tabel is dat het aanpakken van de drugsproblematiek in zes jaar tijd is opgerukt naar een prominente eerste plaats op de verlanglijst van de Urkers. Maar liefst drie op de tien Urkers noemen dit nu een probleem dat met voorrang moet worden aangepakt. Dit percentage is ruim drie keer zo hoog als in de rest van Flevoland, waar 9% van de burgers het noemt als een prioriteit. Een zeer opvallend gegeven wanneer men bedenkt dat het gemiddelde in Flevoland in belangrijke mate wordt beïnvloed door wat burgers in veel grotere steden als Almere en Lelystad hiervan vinden. Ook verkeersonveiligheid wordt in toenemende mate genoemd als een probleem dat met voorrang moet worden aangepakt. Ook dat is een opvallend gegeven wanneer men bedenkt dat de politie de inspanningen op dit terrein de laatste jaren al flink heeft opgevoerd. Wellicht hebben de politieacties van de afgelopen jaren en de commotie die daaromtrent is ontstaan geleid tot een toenemend bewustzijn bij de bevolking ten aanzien van deze problematiek. Opvallend is verder dat de jeugdoverlast in de afgelopen jaren een minder prominente rol is gaan vervullen in wat burgers als een belangrijk probleem zien. Het ligt voor de hand te veronderstellen dat een deel van deze overlast zich inmiddels heeft vertaald in problemen rond verkeersveiligheid en drugsproblematiek.

Hierna wordt ingegaan op enkele specifieke vormen van criminaliteit die enige relevantie hebben in Urk, maar die niet (goed) zijn terug te vinden in de politiestatistiek. Achtereenvolgens wordt ingegaan op drugscriminaliteit (bezit en handel in harddrugs), huiselijk geweld, economische en milieucriminaliteit en illegale gokpraktijken.

Drugscriminaliteit

In 2004 werd Urk opgeschrikt door de aanhouding van een aantal dorpsgenoten die werden verdacht (en later veroordeeld) voor het in bezit hebben van (snuif)cocaïne en heroïne.³ Het lijkt erop dat het gebruik van met name snuifcoke zijn oorsprong vindt in het gebruik van een ander genotsmiddel: alcohol. Om de effecten van overmatig alcoholgebruik te dempen ging een groepje jongeren experimenteren met snuifcoke. De experimenteerdrang en de groepsdruk namen weldra zulke vormen aan dat velen gingen gebruiken.

Intussen wordt het aantal gebruikers van harddrugs in Urk geschat op 150 tot 200 (bron: Stichting Waypoint). Dit betreft zowel experimenteerders als problematische gebruikers (verslaafden) van met name cocaïne en heroïne. Een deel van de problematiek blijft verborgen, omdat veel gebruikers niet in contact staan met de hulpverlening. Volgens betrokkenen gaat het hierbij vooral om oudere gebruikers (40+). Alle betrokkenen zijn het erover eens dat de omvang van de drugsproblematiek in de afgelopen jaren in Urk sterk is toegenomen ('geëxplodeerd' is het woord dat sommigen gebruiken).

Naast de hier genoemde kwantitatieve verschuivingen vallen de kwalitatieve verschuivingen op: de snuifcoke heeft plaatsgemaakt voor basecoke als meest populaire drug (bron: Waypoint, Zoutendijk 2005). Basecoke is aanzienlijk verslavender. Experimenteren en weekendgebruik hebben plaatsgemaakt voor continu gebruik en verslaving. De nieuwste ontwikkeling is het ontstaan van een groep problematische polygebruikers. Dit zijn personen die stelselmatig heroïne gebruiken om de effecten van basecoke te dempen. (De meeste cliënten van Waypoint hebben naast cocaïne ook wel eens heroïne gebruikt.) Voor alle middelen geldt dat het bij langdurig en intensief gebruik moeilijk is vol te houden om maatschappelijk te blijven functioneren. Het gebruik van basecoke en polygebruik vergroten echter de kans aanzienlijk dat de betrokkenen op den duur niet meer maatschappelijk kunnen functioneren. Behalve een ernstig gezondheidsprobleem, vormt dit voor Urk in de toekomst ook een veiligheidsprobleem, omdat de betrokkenen veel geld nodig hebben om hun behoeften te financieren. Geld dat ze op enig moment niet meer zelf kunnen verdienen. De groep gebruikers wordt volgens diverse betrokkenen ook jonger: drankgebruik en blowen begint tegenwoordig rond de overgang naar de middelbare school. Opvallend is verder het soms extreme gebruik: volgens Waypoint gebruiken sommigen wel 6 tot 15 gram basecoke in een weekend.

Over de handel in harddrugs is minder bekend. Na het geruchtmakende politieonderzoek van 2004 lijkt de politie zich nu wat afzijdig te houden. Betrokkenen schatten dat de handel nu kleinschaliger is dan voorheen, waarbij gebruikers vooral voor eigen gebruik inkopen en mogelijk ook voor een klein groepje vrienden. Dit laat onverlet dat zij die handelen in deze middelen hieraan een aardige cent kunnen verdienen, hetgeen vooral voor intensieve gebruikers betekent dat het interessant is om grootschalig(er) af te zetten. In hoeverre lokale gebruikers deze middelen proberen te pushen is onduidelijk. Dat het gebeurt staat echter vast en blijkt uit diverse casussen die de auteur ter ore zijn gekomen.

De achtergronden van het drugsgebruik zijn lastig vast te stellen. Harddrugs vormen niet zoals alcohol een ingeburgerd genotsmiddel in Urk, maar eenmaal geïntroduceerd lijkt het moeilijk om het zich verspreidende gebruik in te dammen. Experimenteerdrang, groepsdruk en machocultuur lijken bij te dragen aan het feit dat veel jongeren eraan beginnen. De populatie verslaafde gebruikers lijkt niet sterk af te wijken van het landelijk beeld: vooral personen met aanleg voor verslaving en een zwak sociaal netwerk (bijvoorbeeld uit een gebroken of dysfunctionerend gezin) lopen een groter risico om problematisch gebruiker te worden.

³ Personen uit Emmeloord waren verantwoordelijk voor de *handel* in verdovende middelen.

Bij de aanpak van deze problematiek speelt vooral de omgeving een belangrijke rol, omdat verslaafden doorgaans niet uit eigen beweging de hulpverlening opzoeken. Stichting Waypoint, maar ook huisartsen en andere hulpverleners kunnen de verslaafden vaak het best bereiken via ouders of partners. Ook de kerken zijn genoemd als een belangrijke factor bij het mobiliseren van het sociale netwerk rond de problematische gebruiker.

Huiselijk geweld

Verwaarlozing van kinderen, kindermishandeling, incest en relationeel geweld zijn verschijnselen die in Urk, net als in de rest van Nederland, met enige regelmaat vóórkomen. Over de omvang van deze problematiek valt geen zinnig woord te zeggen, omdat het overgrote deel van de gevallen zich aan enige waarneming onttrekt. Volgens diverse hulpverleners zijn de problemen die in Urk (uiteindelijk) naar buiten komen gemiddeld genomen wel ernstiger dan in andere gemeenten.⁴ Dit heeft volgens de betrokkenen te maken met het feit dat men in Urk langer dan elders het geval is, probeert de problemen binnenskamers te houden of ze op te lossen binnen de familie of binnen het kerkelijk verband. De gang naar de reguliere hulpverlening wordt in Urk niet gemakkelijk gemaakt.

Hulpverleners koppelen de problematiek in Urk vooral aan opvoedproblemen in gezinnen, overmatig alcoholgebruik en het taboe op seksualiteit in de gemeenschap. Daarnaast wordt ook gewezen op het feit dat het gebruik van fysiek geweld in sommige kringen redelijk geaccepteerd is. De meeste hulpverleners zijn het erover eens dat de combinatie van deze factoren, gekoppeld aan de gesloten cultuur in Urk, verantwoordelijk is voor de ernst van de geconstateerde problematiek. Diverse hulpverleners merken op dat de laatste jaren sprake lijkt van een stijging van het aantal hulpvragen op dit terrein. Dit kan erop duiden dat de hiervoor genoemde factoren aan betekenis inboeten. Of dit gegeven ook duidt op een toegenomen problematiek, valt niet te zeggen.

Kerken spelen bij het oplossen van deze problemen een belangrijke rol, omdat ze hiervoor vaak worden ingeschakeld, wellicht vaker dan de reguliere (hulpverlenings)instanties. Hierin lijkt de laatste jaren overigens een lichte kentering op te treden. De wijze waarop kerken invulling geven aan hun hulpverleningsrol botst met de wijze waarop reguliere (hulpverlenings)instanties omgaan met deze problematiek. Waar de laatste groep instanties zich vooral richt op het veiligstellen van de belangen van het slachtoffer, ligt de focus bij de kerken sterk op het verzoenen van de gemeenschap. Dat beide aspecten aandacht verdienen mag blijken uit de volgende voorbeelden: 1) een slachtoffer dat aangifte doet bij de politie, kan zichzelf daarmee buiten de familie of de gemeenschap plaatsen, 2) in reactie op een krantencolumn waarin werd geageerd tegen een dominee die voor vrijlating van een incestpleger pleitte met het argument dat deze in de kerk al boete had gedaan, ontving de auteur in korte tijd maar liefst 20 adhesiebetuigingen van incestslachtoffers uit Urk die zich in een vergelijkbare situatie bevonden. In de Urker gemeenschap kunnen sociale mechanismen er toe leiden dat het slachtoffer in een daderrol komt en de dader in een slachtofferrol.

Economische- en milieucriminaliteit

Onder economische criminaliteit wordt hier verstaan pogingen door bedrijven of individuen om op illegale wijze aan inkomsten te komen. Eén mogelijkheid daartoe is via het frauderen met sociale uitkeringen. Dit verschijnsel lijkt in Urk nauwelijks een rol van betekenis te spelen. Het aantal personen in een uitkering is naar verhouding gering en de uitkeringsduur is relatief kort. Urkers staan juist bekend om hun hoge arbeidsethos en lokale netwerken zorgen ervoor dat een werkloze weer snel aan het werk kan. Voorheen kwam het wel eens voor dat er

⁴ Het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling Flevoland ontvangt op jaarbasis circa 6 meldingen uit Urk. Hierbij gaat het in de meeste gevallen om ernstige zaken. Ook uit andere organisaties komen vergelijkbare signalen: de zaken die naar buitenkomen zijn doorgaans (zeer) ernstig.

witte fraude werd gepleegd (belaste inkomsten naast een uitkering), maar sinds bekend is dat hierop gecontroleerd wordt, is dit verschijnsel zo goed als verdwenen. Per jaar doen zich in Urk hooguit één of enkele gevallen van zwarte fraude met sociale uitkeringen voor (met name zwartwerken en samenwoningfraude).

De Urker economie is voor het overgrote deel afhankelijk van de bedrijvigheid in de visserijsector. Dit betreft de vissers, de visafslag en de visverwerkende industrie. Van tijd tot tijd komen bedrijven uit Urk of de visafslag in de publiciteit omdat er sprake is of zou zijn van enige vorm van fraude in de bedrijfsvoering, meestal het ontduiken van de visquota. Het meest recente incident dateert van eind vorig jaar (ANP-net). Volgens diverse zegspersonen creëren Europese ontwikkelingen rond de visserijquota en recentelijk ook de gestegen olieprijs een toenemende druk op vissers om hun inkomsten op peil te houden. Veel bedrijven kiezen hiervoor legale strategieën zoals het varen onder een andere vlag, het kopen of leasen van quota et cetera. Er zijn uiteraard ook bedrijven die illegale strategieën aanwenden, zoals het vissen met netten met een te grote maaswijdte of het op enigerlei wijze ontduiken van de visquota. Omdat in Urk de aanvoer en verwerking van vis samenkomen, bestaan hier mogelijkheden voor grijze handel. Opsporing hiervan lijkt echter geen prioriteit bij de betreffende instanties. De Urkers zelf beschouwen in overgrote meerderheid enig gesjoemel op dit vlak ook niet als criminaliteit, maar als een legitieme én noodzakelijke manier om brood op de plank te krijgen. Dit wordt ook duidelijk uit discussies hierover op de website www.opurk.nl: Enkele Urkers die naar aanleiding van het laatste incident met de visafslag beweren dat iedereen in Urk maar wat aanrotzooit, krijgen van zo'n beetje alle andere discussianten de wind van voren. Een veelzeggende reactie op een criticaster: 'Waar verdien jij je geld eigenlijk mee?' Hiermee verwijzend naar het feit dat zo'n beetje iedereen in Urk afhankelijk is van de inkomsten uit de visserijsector.

Hiervoor bespraken we al het opvallende aantal milieumisdrijven in Urk (vooral kleine feiten). Verschillende zegspersonen zijn het erover eens dat de Urkers het naleven van milieuregels niet erg hoog op hun prioriteitenlijstje hebben staan. Dit geldt zowel voor particulieren als voor bedrijven. Dit leidt met enige regelmaat tot het opmaken van processen-verbaal in verband met de overtreding van allerhande milieuwetten. Politiek gezien geniet milieuhandhaving een lage prioriteit in Urk.

Illegaal gokken

Vanuit de traditie dat in cafés om geld wordt gekaart zijn plaatsen ontstaan waar buiten de reguliere horeca kan worden gekaart om geld of anderszins kan worden gegokt. Het gaat om enkele gelegenheden (aangeduid als 'illegale thuiscasino's'). Volgens zegspersonen zijn deze praktijken in de loop der tijd steeds commerciëler geworden en gaan er steeds grotere bedragen in om. Er is in dit verband ook melding gemaakt van praktijken waarbij spelers samenwerken en technieken hebben bedacht om medespelers op te lichten. Het zou hierbij gaan om forse bedragen. Het valt niet te bezien hoe betrouwbaar of volledig deze informatie is. Wel is duidelijk dat kaarten om geld en gokken in met name de barretjes (waarover later meer) een prominente plaats inneemt en dat in sommige van deze barretjes sprake is van schaalvergroting en commercialisering.

Samenvattend kan worden opgemerkt dat in aanvulling op de gegevens uit de politiestatistiek vooral de drugsproblematiek in het oog springt, zowel naar omvang als ernst. Bij huiselijk geweld valt vooral de ernst van de gesignaleerde zaken op, welke wordt toegeschreven aan het feit dat het lang duurt voordat problemen naar buiten komen. Daarnaast de observatie dat veel Urkers niet gecharmeerd en onder de indruk zijn van allerhande regelgeving die hun mogelijkheden beperken om een inkomen te verwerven.

Overige openbare-orde en leefbaarheidsproblematiek

In deze paragraaf worden enkele onderwerpen behandeld die raken aan de openbare orde en de leefbaarheid in Urk. Achtereenvolgens komen aan de orde: alcoholgebruik, verkeersgedrag, uitgaan, seksualiteit en jeugdoverlast.

Alcoholgebruik

Volgens veruit de meeste bronnen die voor dit onderzoek zijn geraadpleegd vormt overmatig alcoholgebruik het belangrijkste probleem in de Urker gemeenschap. Al op zeer jeugdige leeftijd beginnen jongeren heel stevig te drinken en volgen daarin het voorbeeld van hun ouders en familieleden. Deze gewoonte is volledig ingeburgerd en de meeste Urkers zien hierin geen gevaar. Toch schatten veel deskundigen het percentage alcoholverslaafden op een veelvoud van het percentage drugsverslaafden. Doordat alcoholgebruik echter zo is ingeburgerd in de gemeenschap, kunnen de betrokkenen gemakkelijk(er) maatschappelijk blijven functioneren en vormt problematisch alcoholgebruik een goeddeels verborgen verschijnsel. Het is opvallend dat het problematische alcoholgebruik door zovelen wordt genoemd als één of zelfs hét belangrijkste probleem in Urk, maar dat nergens gegevens voorradig zijn over het daadwerkelijke (problematische) gebruik.⁵ Feit is wel dat veel sociale en veiligheidsproblematiek hieruit voortvloeit. Zo is naar schatting 90% van de geregistreerde mishandelingen in Urk gerelateerd aan overmatig alcoholgebruik tijdens het uitgaan. Eerder spraken we ook over problemen binnen gezinnen in verband met alcoholisme en de drugsproblematiek die is voortgevloeid uit overmatig alcoholgebruik. Vernielingen, openbare-ordeverstoringen en verkeersmisdrijven zijn eveneens heel vaak gerelateerd aan overmatig alcoholgebruik.⁶ Ook in het middelbaar onderwijs worden problemen gesignaleerd naar aanleiding van overmatig alcoholgebruik. Kortom, zeer veel ongewenste (criminaliteits)verschijnselen in Urk vloeien voort uit een op zichzelf zeer geaccepteerd verschijnsel.

Verkeersgedrag

In de eerste paragraaf is al het een en ander opgemerkt over de opvallende cijfers betreffende de verkeerscriminaliteit in Urk. In de afgelopen jaren lag het aantal verkeersongevallen (met of zonder persoonlijk letsel) in Urk rond of boven de 200 per jaar. Voor een dorp met 17.500 inwoners is dit een verontrustend cijfer. Bewoners geven ook aan dat verkeersoverlast in Urk een groot probleem is (PMB 2005). Deze problematiek is deels gerelateerd aan (overmatig) alcoholgebruik, maar deels ook niet. Het rijden op opgevoerde scooters (zonder helm) is een bezigheid die voor de Urker van 16 tot 70 jaar de gewoonste zaak van de wereld is. Ander dan dit gedrag wordt als 'wiek' (zwak) beschouwd. Ook a-sociaal verkeersgedrag komt veel voor. Hiervoor werd al gemeld dat een toenemend deel van de bevolking dit verkeersgedrag echter als een probleem ziet. De vele gewonden in het verkeer dragen misschien bij aan deze ontwikkeling evenals het verhoogde bewustzijn dat is ontstaan naar aanleiding van de vele politieacties in het verkeer.

⁵ Als we afgaan op de gezondheidsenquêtes van de Hulpverleningsdienst Flevoland onder volwassenen en jongeren (HVDF 2002, 2003) zien we deze problematiek overigens niet (in dezelfde mate) terug. Uit die onderzoeken komt alleen naar voren dat jongeren uit Urk per keer meer drinken dan hun leeftijdgenoten elders in Flevoland. Bij de Urker volwassenen ligt de prevalentie van alcoholgebruik zelfs beneden het Flevolands gemiddelde. Deze uitkomsten vormen echter een anomalie in een zee van kwalitatieve informatie die op het tegendeel wijst.

⁶ Een voorbeeld van openbare-ordeverstoringen die voortvloeien uit overmatig alcoholgebruik betreffen de incidenten die in het verleden plaatsvonden bij het strand van Urk waar toeristen en vrouwen werden lastiggevallen door dronken jongeren.

Horeca en de 'barretjes'

Jongerenwerkers hebben recentelijk de zogenaamde barretjes in Urk in kaart gebracht (zij spreken over jeugdthonken). Dit zijn informele plekken waar jongeren bij elkaar komen om te drinken, tv te kijken en wat rond te hangen, vaak in een schuur, een garage of in een bedrijfspand. Zij hebben 21 van dergelijke barretjes in kaart gebracht waar gemiddeld 10 tot 30 personen bijeen komen. Een klein aantal barretjes kan een veel groter aantal bezoekers herbergen. Een deel van deze barretjes bestaat uit vriendenclubs waarin gezamenlijk het geld wordt opgebracht voor de drank et cetera. Een ander deel van de barretjes staat ook open voor buitenstaanders, waardoor geld binnenkomt in aanvulling op de eigen bijdragen. Een klein aantal barretjes wordt commercieel gerund (deze zijn meestal grootschaliger van opzet). Een aantal jaren geleden, in 2002, heeft de gemeente Urk een groot aantal van dit soort barretjes gesloten, omdat sprake was van overlast, onveiligheid of het illegaal commercieel uitbaten. De situatie lijkt in deze opzichten nu rustiger. Probleemgedrag van jongeren, zoals overmatig alcoholgebruik, drugsgebruik en illegale (commerciële) gokpraktijken kunnen we echter vooral ook in deze locaties aantreffen. Ouders pleiten vaak voor deze vorm van vrijetijdsbesteding omdat ze zo zelf toezicht op de jongeren kunnen houden. Er zijn echter ook voorbeelden bekend, waarbij dit toezicht niet bestaat of waarbij de volwassenen voorop gaan in bijvoorbeeld het drugsgebruik.

Rondom de reguliere horeca in Urk bestaan regelmatig discussies die betrekking hebben op zaken als overlast, drankverstrekking aan minderjarigen, het toestaan van drugsgebruik, het toestaan van illegale horecagelegenheden (de barretjes) naast de reguliere horeca en vooral ook discussies rond de sluitingstijd op zaterdagavond (24.00 uur). Deze discussies, en met name die over de sluitingstijden, zijn sterk gepolariseerd en worden gekenmerkt door een hoog 'ideologisch gehalte'; sommigen zouden het liefst sluiting van (bepaalde) horecagelegenheden zien, waar anderen pleiten voor uitbreiding van horecameters en verlenging van openingstijden. De horeca in Urk vormt een belangrijke spil in de vrijetijdsbesteding van Urker jongeren. Door het gebrek aan consensus, overleg en samenwerking op dit terrein, blijven mogelijkheden tot preventie en interventie waarschijnlijk onbenut.

Seksuele moraal

De seksuele moraal in Urk wordt sterk bepaald door hetgeen de kerken hierover voorschrijven. De meeste jongeren volgen een pad, waarbij ze jong huwen en kinderen krijgen. Door de kerken wordt seks voor het huwelijk afgewezen. Veel bronnen maken echter melding van het feit dat de praktijk in dit opzicht sterk afwijkt van de kerkelijke en sociale voorschriften. Er zijn veel voorbeelden genoemd van wat je zou kunnen noemen 'grensoverschrijdend' seksueel gedrag onder met name jongeren (maar niet alleen onder hen). Het gaat dan om zaken als meisjes die zichzelf prostitueren in ruil voor drugs of om bij een bepaalde groep te mogen horen. Het kan hierbij gaan om vrijwillig gedrag, maar ook om allerhande gradaties van onvrijwillig gedrag, waarbij zelfs sprake kan zijn van feitelijke verkrachting of van *loverboy*-praktijken. Omdat de anticonceptiepil in sommige kringen taboe is, leidt dit van tijd tot tijd tot (ongewenste) zwangerschappen, waarvoor dan een 'oplossing' moet worden bedacht. Als de vader bekend is, ligt een huwelijk voor de hand. Ook andere vormen van 'grensoverschrijdend' seksueel gedrag zijn genoemd. Als sprake is van strafbare handelingen bereiken deze zaken zelden of nooit de politie. Volgens enkele bronnen begint er de laatste jaren wel iets meer openheid te komen, waardoor sommige praktijken meer naar buiten komen. Seksualiteit is echter nog een taboeonderwerp, waardoor het lastig is zaken op dit vlak bespreekbaar te maken.

Jeugdoverlast

Rondom specifieke evenementen en gebeurtenissen was in de afgelopen jaren sprake van jeugdoverlast. Het ging hierbij om ongeregelde heden tijdens oudejaarsnacht, geluidsoverlast tijdens Koninginnedag en het lastigvallen van mensen door groepen jongeren langs het strand van Urk (gedurende de zomermaanden). De maatregelen die hiervoor zijn getroffen, lijken effectief.

Samenvattend kan worden opgemerkt dat het overmatige alcoholgebruik door een deel van de bevolking een belangrijke oorzaak is van veel leefbaarheids- en veiligheidsproblemen in Urk. Daarnaast valt het grensoverschrijdende gedrag van een aantal (jonge) Urkers op dat onder andere zichtbaar wordt in het verkeer, tijdens het uitgaan en in de seksuele verhoudingen.

Risicogroepen

In deze paragraaf wordt een antwoord geformuleerd op de vraag of er in Urk groepen zijn die een bijzonder risico vormen voor de sociale veiligheid.

Hiervoor kwam al aan de orde dat bij ongewijzigde ontwikkelingen op termijn een groep problematische drugsgebruikers zal ontstaan die een veiligheidsrisico voor Urk kan vormen. Op dit moment is hiervan nog geen sprake, hoewel het begin van deze ontwikkeling zowel door de politie als door de drugshulpverlening wordt signaleerd.

De jeugdproblematiek in Urk wordt niet gekenmerkt door het bestaan van overlastgevend of criminele jeugdgroepen met een hechte structuur en onderlinge rivaliteit. Verschillende bronnen wijzen erop dat de groepsdruk bij de jeugd in Urk weliswaar zeer groot is, maar dat er nauwelijks sprake is van groepen waaraan jongeren in zeer sterke mate hun identiteit ontleen en waarmee ze zich afzetten tegen leden van andere groepen. De jongeren stappen ook gemakkelijk over van de ene naar de andere groep. Een uitzondering op deze beschrijving vormt een groepje zogenaamde Lonsdale-jongeren, dat bestaat uit wat oudere jongeren die zich overigens niet erg bewust zijn van het racisme dat geassocieerd wordt met dit kledingmerk. De groep heeft een harde kern van circa 10 tot 15 personen met daaromheen een aantal meelopers. De cultuur in deze groep is gewelddadig(er) en agressief. Volgens enkele bronnen moet deze groep als een risicogroep worden beschouwd.

Hoewel er nauwelijks of geen sprake is van jeugdgroepen die een bijzonder risico vormen voor de sociale veiligheid, wordt door veel bronnen de jeugdcultuur in Urk als zodanig wel omschreven als risicovol. Als reden wordt onder andere genoemd de bijzonder sterke groepsdruk onder jongeren en de ongewenste effecten die hiervan het gevolg kunnen zijn. Als oorzaak van de sterke groepsdruk wordt genoemd dat veel jongeren emotioneel of anderszins niet bij hun ouders terechtkunnen, waardoor de leeftijdsgenoten een nog belangrijkere plaats innemen dan ze normaal al doen in deze levensfase. Daarnaast wordt de competitieve experimenteerdrang onder jongeren genoemd en het feit dat ouders niet corrigerend optreden bij grensoverschrijdend gedrag, omdat ze zelf vergelijkbaar gedrag hebben vertoond in hun jeugd. Er is sprake van impliciete of expliciete goedkeuring door de ouders. De combinatie van deze factoren zorgt ervoor dat er een hoger risico bestaat op probleemgedrag bij de jeugd: de experimenteerdrang in deze groep wordt in veel gevallen niet geremd door de ouders en wordt daarnaast versterkt door de zeer sterke afhankelijkheid en sociale druk van leeftijdgenoten.

Veiligheidsbeleving bevolking

De Urkers voelen zich over het algemeen erg veilig in het dorp. Slechts 7% van de bevolking geeft aan dat men zich wel eens onveilig voelt. Dit ligt ver beneden het landelijk gemiddelde. Er is ook nauwelijks sprake van vermijdingsgedrag, doordat men bang is op bepaalde tijden op bepaalde plekken te komen (PMB 2005).

De ervaren veiligheid houdt niet alleen verband met de objectieve veiligheidssituatie. De veiligheidsbeleving kan eveneens worden beschouwd als een indicator van sociale samenhang. Deze ligt in de Urker gemeenschap duidelijk boven het gemiddelde; de Urkers voelen zich veilig omdat ze in een overzichtelijke gemeenschap wonen waar men elkaar kent en waarin men zich vertrouwd voelt.

Achtergrond van de veiligheidsproblematiek

Urk is niet bepaald een gemiddelde gemeente in Nederland en dat veroorzaakt wellicht ook de bovengemiddelde media-aandacht voor dit dorp. Wie de persberichten van de afgelopen 10 à 20 jaar doorneemt, ziet dat Urk veelvuldig in het nieuws is vanwege bijzondere feiten, zoals de zeer hoge bereidheid in Urk om bij te dragen aan goede doelen (de hoogste bijdrage in Nederland), de ‘Oost-Europese’ uitslag bij het referendum over de Europese Grondwet in 2005 (91% ‘Njet’), de regelmatige kerkscheuringen en een grote verzameling losse ‘incidenten’, waarbij niet zelden ook gezagsdragers betrokken zijn.

Urk kan in enkele steekwoorden als volgt worden samengevat:

- Geografisch: voormalig eiland, verbindingen met de buitenwereld beperkt
- Demografisch: zeer jonge bevolking met een sterke natuurlijke bevolkingsaanwas, veel huwelijken binnen de eigen gemeenschap, geringe migratie
- Economisch: belang van de visserijsector, technologisch geavanceerde kotters, hoog arbeidsethos, hoog inkomensniveau, laag opleidingsniveau
- Sociaal: zeer hechte gemeenschap, sterke sociale controle
- Cultuur: eilandcultuur, visserscultuur
- Religie: belang van religie en kerk (idem in politieke verhoudingen)

De vraag is nu welke van deze gegevens relevantie hebben voor de veiligheidssituatie in het dorp. Het meest opvallende gegeven hierin lijkt het contrast tussen de vrijheidsdrang van de Urkers aan de ene kant en hun kerkelijke gezagsgetrouwheid aan de andere kant. Hierin doet zich ook een conflict voor dat zich op vele niveaus vertaalt in maatschappelijke problematiek. Aan de ene kant wordt Urk hedentendage nog steeds gekenmerkt door een cultuur waarin het vissersbestaan op het voormalige eiland weerspiegeld wordt. Dit is een cultuur die is gericht op overleven in moeilijke omstandigheden, een cultuur die durf en kracht vraagt, maar ook vrijheid en inventiviteit. Een cultuur ook die sterk is gericht op zelfredzaamheid, niet afhankelijk zijn van anderen. Zowel het eiland- als het vissersbestaan hebben een cultuur bevorderd waarin mensen naar eigen inzicht hun boontjes doppen, daarbij niet al te zeer gehinderd door wat de buitenwereld doet en vindt. Deze feitelijk nogal individualistische en op vrijheid gerichte cultuur contrasteert sterk met de cultuur van de (vooral meer behoudende) geloofsgemeenschappen in Urk waarin (streng) voorschriften over hoe te leven, centraal staan. Met andere woorden, de gebods- en verbodscultuur van de kerk is in conflict met de eisen die het leven van alledag stelt (of: stelde) aan de bewoners. De spanning tussen kerkelijke voorschriften en de wereld buiten de kerk is niet nieuw, zoals sommigen in

kerkelijke kring wel denken.⁷ In veel oude studies over Urk zien we dit contrast tussen kerkelijke en volkscultuur al aangehaald (Meertens et al. 1942, Plomp 1942). Doordat de Urker gemeenschap, hoewel geen eiland meer, nog steeds erg gesloten is, zien we dit spanningsveld ook hedentendage nog optreden.

Genoemd cultuurconflict doordeesemt veel van de sociale en veiligheidsproblemen waarover hiervoor is gesproken. Door de conflicterende gedragsvoorschriften zien Urkers zich vaak geconfronteerd met situaties in hun leven die niet overeenkomstig enige (kerkelijke of groeps)norm zijn. Als voorbeeld: de kerk wijst seks voor het huwelijk af, maar in de groep waartoe een jongere behoort is het volstrekt gebruikelijk (en dus sociaal gewenst) om te experimenteren op dit vlak. Mensen kiezen uiteenlopende strategieën om hiermee om te gaan. Eén van de meest gebruikte strategieën is om op het ene moment de ene norm te volgen en op het andere moment de andere norm.⁸ Een aardig voorbeeld hiervan zijn de jongeren die in de nacht van zaterdag op zondag lang doorhalen in het uitgaanscircuit (buiten Urk), maar enkele uren later wel aanschuiven bij hun ouders in de kerk. Deze strategie zie je op veel terreinen in het sociale leven in Urk terug: een voorwaarde voor succesvolle toepassing hiervan is dat het gedrag dat in conflict is met enige norm niet al te zeer naar buiten wordt gebracht, want dan wordt het latente conflict manifest. Dit verklaart deels de gesloten cultuur in Urk, waarom van bepaalde verschijnselen zo weinig aangifte wordt gedaan en waarom men met bepaalde problemen niet snel naar reguliere instanties gaat. De gemeenschap heeft hier geen belang bij en zal degene die het conflict naar buiten brengt, sanctioneren. Een tweede strategie die men kan volgen om met de conflicterende gedragsvoorschriften om te gaan, is kiezen voor de ene norm ten koste van de andere. Dit betekent dat men zich terugtrekt in een min of meer geïsoleerde sociale omgeving, waarin men niet al te zeer wordt blootgesteld aan conflicterende normen. Een derde strategie om het conflict te ontlopen is terugtrekking of vluchtgedrag. Dit kan internaliserend of externaliserend uitwerken. Voorbeelden van het eerste zijn bijvoorbeeld verslavingen, maar ook sommige vormen van grensoverschrijdend gedrag die hiervoor aan de orde waren. Crimineel en ander probleemgedrag dat is gericht is tegen anderen zijn voorbeelden van het tweede. Adolescenten zijn extra ‘kwetsbaar’ in deze situatie, omdat de overgang naar de volwassenheid hen voor allerlei nieuwe gedragskeuzes plaatst. Een eigen identiteit ontwikkelen is lastiger in een situatie waarin men geconfronteerd wordt met sterk conflicterende gedragsnormen.

Het cultuurconflict verklaart wellicht ook de bovengemiddelde belangstelling van buitenstaanders, waaronder de media, voor gebeurtenissen die in Urk plaatsvinden. Dit kan een *vergrootglaseffect* geven, waardoor problemen in Urk groter lijken dan ze in werkelijkheid zijn. Tegelijkertijd moeten we niet de ogen sluiten voor het feit dat het genoemde cultuurconflict *actie-reactie effecten* geeft die de sociale problematiek juist kunnen versterken.

Recente en verwachte ontwikkelingen

Er zijn over de afgelopen jaren geen grote verschuivingen waar te nemen in de sociale-veiligheidssituatie van de gemeente Urk. De meest in het oog springende ontwikkeling is wellicht de introductie en inmiddels groei en verdieping van de harddrugsproblematiek. De verwachting is dat deze trend zich doorzet en Urk voor nieuwe problemen zal stellen in de nabije toekomst, waarbij vooral een toename verwacht mag worden van de

⁷ De wereldse verlokkingen uit de buitenwereld die in toenemende mate Urk bereiken, worden in deze optiek verantwoordelijk gehouden voor de sociale problemen.

⁸ Deze analyse is gebaseerd op Simmel's idee van *cross pressure* (1955).

vermogenscriminaliteit. Als dit scenario enige geldigheid heeft, zal ook de nu nog afwezige persistente delictpleger zijn opwachting maken in Urk.

Diverse respondenten hebben opgemerkt dat door de groei van het dorp de sociale controle aan het afnemen is en dat ook de kerkelijke betrokkenheid, vooral bij jongeren, afneemt. De gevolgen hiervan laten zich moeilijk raden. Enerzijds zou verwacht mogen worden dat dit in de nabij toekomst zal leiden tot een toename van veiligheidsproblematiek. Er is immers sprake van een afname van toezicht en dergelijke. Anderzijds mag op grond van de analyse in de voorgaande paragraaf, juist een matigend effect worden verwacht op het veiligheidsniveau. Immers, een afname van sociale controle kan het inherente cultuurconflict verzwakken. Deze hypothese lijkt enige bevestiging te vinden in het gegeven dat criminaliteit en ander sociaal probleemgedrag naar verhouding vaker voorkomt onder leden van meer behoudende kerken in Urk.

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

Samenvatting

Het geregistreerde criminaliteitsniveau in Urk ligt ten opzichte van gemeenten met een vergelijkbare omvang boven het gemiddelde. Het zijn vooral misdrijven in het verkeer (dronken rijden, doorrijden na een aanrijding) en in mindere mate ook vernielingen, brandstichtingen en scooterdiefstallen die Urk boven het gemiddelde doen uitkomen. Qua inbraken en andere ‘zwaardere’ diefstallen scoort Urk juist beneden het gemiddelde. Het hogere geregistreerde criminaliteitsniveau in Urk komt deels voort uit het feit dat de politie hier wellicht sterker dan in andere gemeenten bepaalde wetten handhaaft (met name verkeersmisdrijven). Dit zien we terug in de relatief hoge ophelderingspercentages. De Urker verdachten die worden aangehouden zijn gemiddeld genomen erg jong (12-17 jaar). In deze groep bevinden zich ook de meest actieve delictplegers. Als deze jongeren actief worden op de huwelijksmarkt verdwijnen ze uit beeld bij de politie. Van persistente delictplegers is op dit moment in Urk nauwelijks sprake.

In aanvulling op de gegevens uit de politiestatistiek valt vooral de drugsproblematiek op, zowel naar omvang als ernst. Dit probleem kan moeilijk onderschat worden. Bij huiselijk geweld valt vooral de ernst van de gesignaleerde zaken op, welke wordt toegeschreven aan het feit dat het lang duurt voordat problemen naar buiten komen. Verder valt op dat veel Urkers niet gecharmeerd en onder de indruk zijn van allerlei regelgeving die hun mogelijkheden beperken om een inkomen te verwerven.

Daarnaast kan worden opgemerkt dat het overmatige alcoholgebruik door een deel van de bevolking een belangrijke oorzaak is van veel leefbaarheids- en veiligheidsproblemen in Urk. Ook valt het grensoverschrijdende gedrag van een aantal Urkers op dat onder andere zichtbaar wordt in het verkeer, tijdens het uitgaan en in de seksuele verhoudingen.

Er zijn op dit moment (op één uitzondering na) geen groepen die een bijzonder veiligheidsrisico vormen voor Urk. De jeugdproblematiek in Urk wordt niet gekenmerkt door het bestaan van overlastgevende of criminele jeugdgroepen met een hechte structuur en onderlinge rivaliteit. De jeugdcultuur als zodanig wordt wel omschreven als risicovol, omdat er risicofactoren aanwezig zijn, terwijl bepaalde beschermende factoren ontbreken.

De bevolking van Urk voelt zich gemiddeld genomen zeer veilig in het eigen dorp. Hoewel men in steeds sterkere mate bepaalde leefbaarheids- en criminaliteitsproblemen signaleert (zoals drugs - en verkeersproblematiek) heeft dit geen effect op het ervaren gevoel van veiligheid.

Voor de toekomst is vooral één ontwikkeling van belang: het ontstaan van een groep zeer problematische drugsgebruikers (polygebruikers). Deze groep kan een verhoogd veiligheidsrisico opleveren voor Urk.

Het vaak gesignaleerde contrast tussen de gezagsgetrouwe Urkers en de Urkers die de regels aan hun laars lappen en hun eigen, soms grenzeloze, gang gaan, is hier in de context geplaatst van een conflict dat inherent is aan de Urker cultuur, waarbij gedragsvoorschriften die voortvloeien uit de volkscultuur strijdig zijn met de voorschriften die voortvloeien uit het kerkelijk leven.

Conclusies en aanbevelingen

Hierna worden puntsgewijs een aantal conclusies geformuleerd, gekoppeld aan aanbevelingen voor de gemeente Urk. De aanbevelingen kunnen algemeen of concreet geformuleerd zijn.

Gedogen en monitoren in plaats van ge- en verbieden

Gelet op de samenstelling van de gemeenteraad mag een hoog gehalte aan beginselpolitiek worden verwacht. Dit kan een nadruk op ge- en verbieden geven die, gelet op de analyse in de vorige paragraaf, vaak ineffectief zal blijken. Het oogluikend toestaan van bepaalde praktijken, in combinatie met monitoring ofte wel milde sociale controle van binnenuit (in de gaten houden wat er gebeurt en eventueel indammen van excessen), zal in de Urker samenleving in veel effectievere strategie zijn.

Jeugdproblematiek in breder perspectief plaatsen

Veel veiligheidsproblemen worden veroorzaakt door jeugdigen. Dit is, gelet op de jonge bevolking van Urk, ook niet verwonderlijk. Toch zou het een misvatting zijn te denken dat alleen of vooral jeugdigen in Urk verantwoordelijk zijn voor de veiligheidsproblematiek. Jongeren vervullen een signaalfunctie: alles wat we in deze groep waarnemen is een soort verheugde weergave van wat elders in de samenleving ook speelt. Het is belangrijk om bij het opstellen van beleid hiermee rekening te houden: criminaliteitsproblematiek in Urk is meer dan alleen maar jeugdproblematiek.

Aandacht voor opvoedproblemen

Velen zijn het erover eens dat aan de opvoedsituatie in veel gezinnen het een en ander schort. Problemen die in dit verband onder meer zijn genoemd: inconsequente opvoedstijl (vader te streng, moeder te toegeeflijk), gebrekkige communicatie en sociale vaardigheden, desinteresse in of emotionele verwaarlozing van kinderen en gebrekkig toezicht. Ook voelen veel ouders zich machteloos wanneer hun kinderen ontsporen. Deze problemen vertonen een directe relatie met veel sociale en veiligheidsproblematiek. Gelet op het taboe dat voor velen op deze problemen rust, volstaat het niet om een voorlichtingscampagne (door buitenstaanders) op te zetten. Meer langdurige interventies in de breedte zijn hier gewenst. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan het oprichten van een vrijwilligersorganisatie naar het model van Waypoint die door het sociaal-cultureel werk wordt opgezet en ondersteund.

Samenwerkingsverbanden opzetten of herstellen

Voor het opstellen en effectief ten uitvoer leggen van veiligheidsmaatregelen zijn brede samenwerkingsverbanden onontbeerlijk. Deze bestaan op dit moment slechts in beperkte mate. Het verdient aanbeveling om waar mogelijk aan te sluiten bij bestaande netwerken, die op deelreinen hun nut hebben bewezen, zoals bijvoorbeeld de consultgroep waar het gaat om jeugdproblematiek. De gemeente zou hierin, meer dan nu het geval is, de regiefunctie naar zich toe kunnen trekken. Twee concrete voorbeelden kunnen dit illustreren. Een belangrijk

deel van de vrijetijdsbesteding door Urker jongeren speelt zich af in de horeca van Urk. Samenwerking tussen horecapartijen, de gemeente en andere relevante actoren biedt mogelijkheden tot preventie en interventie die nu onbenut blijven doordat partijen tegenover elkaar staan. Als het gaat om de aanpak van problemen binnen gezinnen, zien we een zelfde polariteit tussen reguliere (hulpverlenings)instanties en kerken. De gemeente zou de gedeelde belangen in kaart kunnen brengen en de betrokken partijen beter kunnen laten samenwerken dan nu het geval is. De gemeentelijke organisatie zou wel een modus moeten vinden om zichzelf buiten al te gepolariseerde discussies te houden, want dit verzwakt de mogelijkheden om uitvoering te geven aan de regierol.

(Alcohol)problematiek in kaart brengen en aanpakken

Hiervoor is geconstateerd dat veel sociale en veiligheidsproblemen voortkomen uit de overmatige consumptie van alcohol. Er bestaat echter nauwelijks zicht op hoe omvangrijk dit probleem nu is en wat de verdere kenmerken van deze problematiek zijn. Het aanpakken van dit probleem vereist allereerst inzicht in wat er op dit vlak precies speelt. Vervolgens zal ook hier, net als bij de opvoedproblematiek, niet volstaan kunnen worden met een kortdurende preventieve actie. Langdurige interventies en breedte van beleidsmaatregelen dienen uitgangspunt van beleid te vormen. Een zelfhulporganisatie voor problematische gebruikers en/of hun familieleden ontbreekt in Urk. Het stimuleren van de oprichting van een dergelijke organisatie is de moeite van het proberen waard.

Ook ten aanzien van andere maatschappelijke problemen, zoals de drugsproblematiek en problemen in gezinnen, bestaat nauwelijks een beeld van wat er aan de hand is. Het aanbod van hulp- en dienstverlenende instanties zou beter op de vraag kunnen worden afgestemd indien hierin meer inzicht bestaat.

Tekorten in hulp- en dienstverlening in kaart brengen

Op diverse fronten zijn tekorten gemeld in het aanbod van dienst- en hulpverlenende instanties, bijvoorbeeld bij het ambulante jongerenwerk en in het schoolmaatschappelijk werk. Onderzocht moet worden op welke fronten deze tekorten zich voordoen en welke tekorten vanuit de optiek van het veiligheidsbeleid de meeste prioriteit genieten.

Toeziicht jongeren

Ouders laten hun kinderen gemakkelijk zonder toezicht op straat en in de barretjes verblijven. Gelet op de aanwezige risicofactoren en de afwezigheid van bepaalde beschermende factoren levert dit een verhoogd risico op voor de sociale veiligheid. Recentelijk is door een politieke partij nog gepleit voor een 'ouderwacht' tijdens de uitgaansavonden. Dit voorstel kon op weinig bijval rekenen. Toch verdient het aanbeveling om na te denken over een vrijwillige organisatie van ouders of ouderen die toezicht houden in het publieke domein (niet alleen tijdens uitgaansavonden en niet in eerste instantie in de horeca). Het model van de Marokkaanse buurtvaders zou hiervoor bruikbaar kunnen zijn. Hierbij gaat het er niet om dat de betreffende ouderen de kinderen aanspreken op eventuele onregelmatigheden of dat ze tussen vechtpartijen springen, maar dat ze louter door hun aanwezigheid sociale controle uitoefenen en wellicht ook een aanspreekpunt kunnen vormen voor jongeren die problemen hebben.

De rol van kerken in het preventiebeleid

Kerken spelen op allerhande niveaus een belangrijke rol in het sociale leven in Urk. Via diensten, catechisatie, verenigingswerk en mogelijk ook op andere manieren hebben zij contacten met jongeren en ouderen in hun gemeente. Deze rol lijkt echter nogal los te staan van wat er verder in Urk aan beleidsinspanningen op het gebied van sociale veiligheid wordt

verricht. Het verdient aanbeveling om de mogelijke rol van de kerken in het preventiebeleid op een meer systematische manier te bezien en waar nodig inspanningen te verrichten om initiatieven in deze kring te laten aansluiten op wat elders in Urk gebeurt.

Bijlage 1 Geraadpleegde instanties en personen

<i>Instantie</i>	<i>Geraadpleegde functionaris</i>	<i>Bevraging*</i>
Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK – Flevoland)	H. Hendriks	T
Algemeen Maatschappelijk Werk - Urk	Mw G. Samplonius	T
Algemene Inspectie Dienst (AID), regio Noord-Oost	K. Kasper	T
Anti-discriminatiebureau (ADB – Flevoland)	Mw J. van Ham	T
Axion - Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling (CMO) in Flevoland, cluster Jong Flevoland	Mw A. de Jong	S
Bureau Jeugdzorg - Urk	Mw J. Lagerwey	T
Christelijk Gereformeerde Kerk - Eben-Haëzer	A. Egas	T
Gemeente Urk, Afdeling Bestuurlijke Zaken	A. Brouwer	M
Gemeente Urk, Afdeling Bouwen, Wonen en Milieu	G. Kersjes	T
Gemeente Urk, Afdeling Burger- en sociale Zaken	F. Brouwer	T
Gemeente Urk, Afdeling Welzijn, Onderwijs, Sport en Recreatie	J. Brands	M
Huisarts te Urk	G. Jonkheer	S
Huisarts te Urk	D. Visser	S
Huisarts te Urk	C. Dekker	T
Huisarts te Urk	P. Hilderling	T
Hulpverleningsdienst Flevoland (GGD), Afdeling Epidemiologie	Mw A. van Asselt	S
Pieter Zandt Scholengemeenschap – vestiging Urk	J. Otte	T
Politie – Flevoland, Afdeling Strategische Beleidsanalyse	D. Kerkdijk	S
Politie Flevoland, bureau Urk	R. de Graaf	M
Politie - Korps Landelijke Politiediensten – Dienst Nationale Recherche Informatie	L. Prins	S
Reflectie- en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling (RAAK - Flevoland)	Mw M. van Leeuwen	T
Rehoboth, Vereniging voor scholen met de bijbel - Urk	A. Baarsen	T
Stichting Buurtwerk Urk (jongerenwerk)	H. Mars	M
Stichting Jeugdopvang Werk (jongerenwerk)	P. Ten Napel	M
Stichting Waypoint (verslavingszorg Urk)	J. van de Berg	T

* M = mondeling interview, T = telefonisch interview, S = schriftelijke bevraging (ook e-mail)

Bijlage 2 Geraadpleegde schriftelijke bronnen

- AMK. (2006). *Kerncijfers.*: Advies- en meldpunt Kindermishandeling Flevoland.
- ANP-net. *Geselecteerde persberichten 1993-2006.*
- Burik, A. v. (2004). *Evaluatie RAAK; voormeting regio RAAK Flevoland.* Woerden: Adviesbureau Van Montfoort.
- Convenant. (2004). *Convenant tussen de gemeenten in Flevoland, het Openbaar Ministerie en het regionaal politiekorps Flevoland.*
- Databank-Lexis-Nexis. *Geselecteerde artikelen uit Nederlandse kranten en tijdschriften over Urk 1986-2006.*
- Gemeente-Urk. (2000). *Leven met verandering; structuurvisie welzijn gemeente Urk tot 2015.*
- Gemeente-Urk. (2001). *Op groei gericht; jeugd- en jongerennota 2001-2004.*
- Gemeente-Urk. (2002). *Nota integraal horecabeleid.*
- Gemeente-Urk. (2003). *Jaarverslag Leerplichtbeleid schooljaar 2002-2003.*
- Gemeente-Urk. (2004). *Beleidsnota Economische Zaken 2005-2008; op weg naar een economisch beleid.*
- Gemeente-Urk. (2004). *Handhavingsbeleidsplan 2004-2008 Sociale Zaken Gemeente Urk.*
- Gemeente-Urk. (2004). *Nota kernbeleid veiligheid.*
- Gemeente-Urk. (2004). *Met zorg samenleven; nota zorg gemeente Urk 2005-2008.*
- Gemeente-Urk. (2005). *Milieuverslag 2004.*
- Gemeente-Urk. (2005). *Professioneel handhaven van de milieuaspecten binnen de gemeente Urk.*
- Gemeente-Urk. (2005). *Beleidsverslag Sociale Zaken gemeente Urk 2004.*
- Gemeente-Urk. (2005). *FF bos-sen; BOS-impuls, subsidieaanvraag ministerie van VWS.*
- GGD-Flevoland. (2002). *Focus op flevolandse; volwassenenenquête 2001 Flevoland.*
- Hermanns, J., & Meulen, M. t. (2005). *Een andere aanpak van kindermishandeling.* Woerden/Amsterdam: CO ACT.
- Hulpverleningsdienst-Flevoland. (2003). *Jongeren in 't vizier; jongerenenquête 2002 Flevoland.*
- Jong, A. d. (2003). *Notitie Sociaal Cultureel Werk Urk.* Lelystad: Axion.
- Lagerweij, J. (2005). *Visiestuk Hulpverlening Urk.: Jeugdzorg Urk.*
- Mars, H. (2006). *Opzet beleidsvisie ambulante werk voor de gemeente Urk.: Stichting Buurtwerk Urk.*
- Meertens, P. J. e. a. (1942). *Het eiland Urk.* Alphen aan den Rijn: Samson.
- Plomp, C. (1942). *Urk; sociografie van een eilandbevolking.* Alphen aan den Rijn: Samson.
- PMB. (2005). *Politiemonitor Bevolking 2005 - Urk.: Politie-Flevoland/SPBO.*
- Politie-Flevoland/SPBO. (2005). *Jaarplan Politie Flevoland 2006; Vriendelijk als het kan, streng als het moet.*
- Politie-Flevoland/SPBO. (2006). *Jaarverslag 2005.*
- RAAK-regio-Flevoland. (2005). *5x RAAK; naar een effectievere aanpak van kindermishandeling in Flevoland.*
- Simmel, G. (1955). *Conflict & the Web of Group Affiliations (translated).* New York: Free Press.
- Stichting-Waypoint. (2004). *Werkplan Stichting Waypoint Urk.*
- Urkerland. *Diverse artikelen 2000-2006.*
- Vara (13-11-2003). *Vis, drugs en rock & roll, Zembla documentaire.*
- www.opurk.nl. *Website over en van Urk.*
- Zoutendijk, A. (2005). *Onderzoek naar harddruggebruik in Urk.* Utrecht: Universiteit van Utrecht.

Bijlage 3 Gegevens onderzoeksbureau en auteur

Het BTVO is een onderzoeks- en adviesbureau dat kennisproducten levert op het brede terrein van leefbaarheid en veiligheid. De kernactiviteiten bestaan uit het verrichten van (wetenschappelijk) onderzoek, het verzorgen van onderwijs en het verstrekken van adviezen aan zowel profit- als non-profitinstellingen. Aandachtsvelden zijn onder andere: het vervaardigen van criminaliteitsbeelden, het evalueren van beleidsinspanningen en het ontsluiten van wetenschappelijke kennis voor een breder publiek.

Dr G.B. (Ben) Rovers is oprichter en eigenaar van het BTVO. Daarnaast is hij als Lector 'Jeugd en Veiligheid' verbonden aan AVANS Hogeschool (Breda-Tilburg-'s-Hertogenbosch). Rovers is sinds 1992 actief als onderzoeker, adviseur en docent op het terrein van veiligheid en leefbaarheid. In deze hoedanigheid heeft hij zich beziggehouden met zeer uiteenlopende onderwerpen, zoals buurten en criminaliteit, veiligheid in de stad, jeugdcriminaliteit, geweld, armoede en regelovertreding onder kinderen, ruimtelijke spreiding van criminaliteit, uitkeringsfraude, politieregistratiesystemen, ophelderingcijfers, klassenjustitie, criminaliteitsanalyse, Keurmerk Veilig Ondernemen, georganiseerde criminaliteit, interne criminaliteit, mensenrechten, heling, lokale veiligheidsbeelden, et cetera.

Contactgegevens

BTVO – Bureau voor Toegepast Veiligheidsonderzoek

BIM Bedrijvencentrum 'Boschveld'
Paardskerkhofweg 14 (postcode 5223 AJ)
Postbus 2076
5202 CB 's-Hertogenbosch
Tel (073) 623 2993
Fax (073) 623 8027

Internet <http://www.btvo.nl/>
E-mail info@btvo.nl

Registratie Kamer van Koophandel
KvK – Oost Brabant 24.32.31.53